
COLUMN MARK DECKERS

Publicatie/Dossier vervolgpagina

Over de aantrekkingskracht van de rijpere mannelijke bibliothecaris

Mark Deckers is bestuurssecretaris bij Rijnbrink en publiceert jaarlijks de lijst van Best Presterende Bibliotheken

De afgelopen tijd stond het nieuws bol van de coronacrisis en de Amerikaanse verkiezingen. Wat beide onderwerpen verbindt, is dat ze zijn omgeven door fake news, *alternative facts* en complottheorieën.

Vergeleken met die onderwerpen zijn bibliotheken natuurlijk een baken van rust. Saai zelfs. Kent u ook maar één complottheorie over bibliotheken? Precies. Overigens: elk feitje kun je controleren op de website [Bibliotheekinzicht](#) van de KB. Je vindt er 'feiten en cijfers over de bibliotheken'. Dus geen meningen, geen halve waarheden en al helemaal geen fake news.

Zo kun je in de databank van Bibliotheekinzicht zien dat in 2019 16% van alle bibliotheekmedewerkers man was. Ja, zo weinig maar! Maar de verschillen per provincie zijn best groot. In Zuid-Holland is slechts 14% man, terwijl in Groningen maar liefst 28% man is. Hoe zou dat komen, vraag je je dan toch af.

Je kunt ook selecteren op leeftijd. Zo is in bibliotheken 60% van alle medewerkers ouder dan 50. Maar ook hier zijn de verschillen groot. In Utrecht is maar 54% van alle medewerkers boven de 50 en in, jawel, Groningen is maar liefst 64% ouder dan 50. Ook hier rijst de vraag wat daarvan de oorzaak kan zijn.

Ik suggereer niets, maar als je een oudere mannelijke bibliothecaris tegenkomt, weet je dus eigenlijk zeker dat je met een Groninger van doen hebt.

Ik speur nog even verder door de databank. Zo blijkt dat de bibliotheken in Nederland in 1994 de meeste leden hadden: 4,58 miljoen. Toch leenden ze in dat jaar niet de meeste boeken uit. Dat was al in 1990; het waren er toen 185,7 miljoen. Hoe kan dat?

1990, het jaar met de meeste uitleningen, was een bijzonder jaar. Mandela werd vrijgelaten, Gorbatsjov werd president van de Sovjet-Unie en Thatcher trad af. Een politiek euforisch jaar. Als klap op de vuurpijl won de jonge Marco Borsato de Playbackshow. Zou politieke en muzikale vooruitgang goed zijn voor het lezen? Ik denk het.

Met voetbal heeft het overigens niets te maken. Ajax werd gewoon landskampioen en Nederland strandde in de kwartfinales op het wereldkampioenschap. En voor al die rijpere mannelijke bibliothecaris in Groningen: die stad werd negende in de competitie.

1994, het jaar met de meeste bibliotheekleden, was een geheel ander jaar. Kurt Cobain pleegde zelfmoord, Ayrton Senna crashte met zijn Formule-1-bolide, de Russen vielen Tsjetsjenië binnen en Kim Jong-il, de voorganger van Kim Jong-un, werd leider van Noord-Korea. Allesbehalve een florissant jaar. Politieke en andere misère levert bibliotheken blijkbaar veel leden op.

Om te laten zien dat ook hier voetbal geen rol speelt: Ajax werd opnieuw landskampioen en Nederland strandde opnieuw in de kwartfinales op het wereldkampioenschap. En Groningen? Groningen eindigde gewoon als veertiende in de competitie.

Zo zie je maar: als je een beetje zoekt naar de juiste verbanden, kun je al snel duiden waarom de cijfers zijn zoals ze zijn. Overigens: Groningse bibliotheken scoren opvallend goed, zowel op het gebied van het aantal leden als de hoeveelheid uitleningen. We weten nu wat hun geheim is: de aantrekkingskracht van de rijpere mannelijke bibliothecaris. Anderen noemen dat natuurlijk fake news. Ik noem het een *alternative fact*. Bewijs maar dat het niet zo is. Maar geloof nooit zomaar een verhaal en ga zelf op zoek naar de feiten. En begin met zoeken op Bibliotheeknetwerk.